

CROESO! - WELCOME!

**Defnyddiwch y Cymraeg yma i helpu chi i
siarad efo staff yr Amgueddfa**

Use these Welsh phrases and questions to
help you chat with our museum staff

Shwmae!

Bore da – Good Morning

Prynhawn da – Good afternoon

Sut wyt ti? – How are you?

Da iawn diolch – Very well thank you

Diolch – Thank you

Hwyl fawr – Goodbye

Pwy oedd yn byw yma? Who lived here?

Pa blwyddyn cafodd ei adeiladu? What year
was it built?

Sawl ystafell sydd yma? How many rooms
are there? Mae ___ ystafell yn y ty. There
are ___ rooms in the house.

Oes ysbryd yn byw yn y ty? Oes/Nac oes Are
there any spirits in the house? There is/
There isn't

Wyt ti'n hoffi'r adeilad? Ydw / Nac ydw - Do
you like the building? I do/ I don't

FFERMDY ABERNODWYDD

Ffactor Cwtsh		Cwtsh Factor
Nifer o ystafelloedd		Number of rooms
Nifer o bobl		Number of occupants
Blwyddyn adeiladwyd		Year built
Ffactor Ysbrydion a llên gwerin		Spooks and folklore factor

FFAITH HWYL

Mae ‘Gwely Angau’ yn y ty, efo marciau gwrachod a cerflyn marwolaeth

FUN FACT

There was a central fire which filled the roof space with smoke!

SWYDDFA BOST BLAEN-WAUN

Ffactor Cwtsh		Cwtsh Factor
Nifer o ystafelloedd		Number of rooms
Nifer o bobl		Number of occupants
Blwyddyn adeiladwyd		Year built
Ffactor Ysbrydion a llên gwerin		Spooks and folklore factor

FFAITH HWYL

Mae’n debyg taw hwn oedd y swyddfa bost lleiaf yng Nghymru!

FUN FACT

It’s believed this was the smallest Post Office in Wales!

BRYN ERYR IRON AGE ROUND HOUSES

TAI CRWN BRYN ERYR O OES YR HAERN

Ffactor Cwtsh		Cwtsh Factor
Nifer o ystafelloedd		Number of rooms
Nifer o bobl		Number of occupants
Blwyddyn adeiladwyd		Year built
Ffactor Ysbrydion a llên gwerin		Spooks and folklore factor

FAITH HWYL

Adeiladwyd yr ail dŷ ar ôl goresgyniad Rhufeinig

FUN FACT

The second house was built after a roman invasion

FFERMDY CILEWENT

Ffactor Cwtsh		Cwtsh Factor
Nifer o ystafelloedd		Number of rooms
Nifer o bobl		Number of occupants
Blwyddyn adeiladwyd		Year built
Ffactor Ysbrydion a llên gwerin		Spooks and folklore factor

FFAITH HWYL

Tŷ hir yw Cilewent, lle byddai pobl ac anifeiliaid yn byw o dan yr un to.

FUN FACT

Cilewent Farmhouse is a long-house, where animals and people lived under one roof

EGLWYS SANT TEILO

Ffactor Cwtsh		Cwtsh Factor
Nifer o ystafelloedd		Number of rooms
Nifer o bobl		Number of occupants
Blwyddyn adeiladwyd		Year built
Ffactor Ysbrydion a llên gwerin		Spooks and folklore factor

FFAITH HWYL

Mae'r eglwys hon yn llawn paentiadau lliwgar o straeon crefyddol, fel y byddai wedi bod yn yr 16eg ganrif.

FUN FACT

This church is filled with colourful paintings of religious stories, as it would have been in the 16th century

YSGOL MAESTIR

Ffactor Cwtsh		Cwtsh Factor
Nifer o ystafelloedd		Number of rooms
Nifer o bobl		Number of occupants
Blwyddyn adeiladwyd		Year built
Ffactor Ysbrydion a llên gwerin		Spooks and folklore factor

FFAITH HWYL

Roedd y Fictoriaid yn credu bod bod yn llaw chwith yn arwydd o'r diafol.

FUN FACT

The Victorians believed being left handed was a sign of the devil

NANTWALLTER COTTAGE

BWTHYN NANTWALTER

Ffactor Cwtsh		Cwtsh Factor
Nifer o ystafelloedd		Number of rooms
Nifer o bobl		Number of occupants
Blwyddyn adeiladwyd		Year built
Ffactor Ysbrydion a llên gwerin		Spooks and folklore factor

FFAITH HWYL

Mae waliau'r tŷ'n drwchus, i gadw'r adeilad yn gynnes yn y gaeaf ac yn oer yn yr haf.

FUN FACT

The walls are very thick, which keeps the building warm in the winter and cool in the summer

SIOP GWALIA

Ffactor Cwtsh		Cwtsh Factor
Nifer o ystafelloedd		Number of rooms
Nifer o bobl		Number of occupants
Blwyddyn adeiladwyd		Year built
Ffactor Ysbrydion a llên gwerin		Spooks and folklore factor

FFAITH HWYL

Roedd staff y siop yn Gwalia yn ennill 8 swllt (40c!) yr wythnos

FUN FACT

Shop staff at Gwalia made 8 shillings (40p!) per week

OAKDALE WORKMENS INSTITUTE

SEFYDLIAD Y GWEITHWYR OAKDALE

Ffactor Cwtsh		Cwtsh Factor
Nifer o ystafelloedd		Number of rooms
Nifer o bobl		Number of occupants
Blwyddyn adeiladwyd		Year built
Ffactor Ysbrydion a llên gwerin		Spooks and folklore factor

FFAITH HWYL Sefydlwyd sefydliadau gweithwyr fel canolfannau ar gyfer hunan-addysg yn ogystal â hamdden, 'ymennydd y maes glo'

FUN FACT Workmen's institutes were established as centres for self-education as well as recreation, 'the brains of the coalfield'

MELIN BOMPREN CORN MILL

MELIN BOMPREN

Ffactor Cwtsh		Cwtsh Factor
Nifer o ystafelloedd		Number of rooms
Nifer o bobl		Number of occupants
Blwyddyn adeiladwyd		Year built
Ffactor Ysbrydion a llên gwerin		Spooks and folklore factor

FFAITH HWYL

Pâr o feini Cymreig a ddefnyddid i falu ceirch, barlys neu fwyd anifeiliaid a phâr o feini Ffrengig caletach i falu gwenith yn flawd i wneud bara

FUN FACT

Welsh stones were used for milling oats and barley, while a pair of harder French burr stones was used to mill wheat

Ffactor Cwtsh		Cwtsh Factor
Nifer o ystafelloedd		Number of rooms
Nifer o bobl		Number of occupants
Blwyddyn adeiladwyd		Year built
Ffactor Ysbrydion a llên gwerin		Spooks and folklore factor

FFAITH HWYL

Cynhyrchwyd tai parod ar gyfradd o 1 bob 12 munud!

FUN FACT

Prefabs were produced at the rate of 1 every 12 minutes!

TANERDY RHAEADR

Ffactor Cwtsh		Cwtsh Factor
Nifer o ystafelloedd		Number of rooms
Nifer o bobl		Number of occupants
Blwyddyn adeiladwyd		Year built
Ffactor Ysbrydion a llên gwerin		Spooks and folklore factor

FFAITH HWYL

Cymerodd 18 mis i
droi'r crwyn yn ledr

FUN FACT

It took 18 months to
turn the hides to
leather

TUDOR MERCHANTS HOUSE

Tŷ MASNACHWR TUDURAIDD

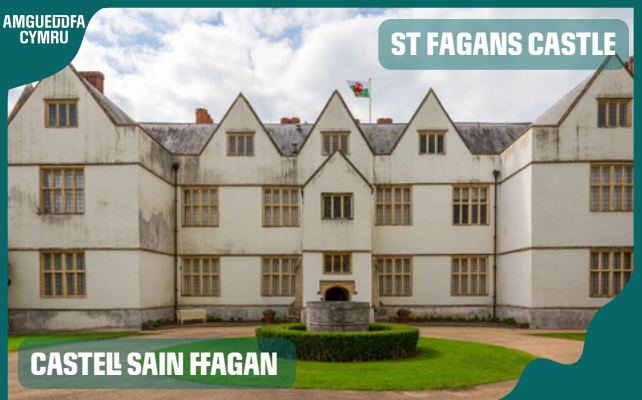
Ffactor Cwtsh		Cwtsh Factor
Nifer o ystafelloedd		Number of rooms
Nifer o bobl		Number of occupants
Blwyddyn adeiladwyd		Year built
Ffactor Ysbrydion a llên gwerin		Spooks and folklore factor

FFAITH HWYL

Roedd teulu'r masnachwyr yn prynu a gwerthu nwyddau a oedd yn cael eu masnachu yn nhref harbwr brysur Hwlffordd.

FUN FACT

The merchant's family bought and sold goods which were traded in the busy harbour town of Haverfordwest

CASTEL SAIN FFAGAN

Ffactor Cwtsh		Cwtsh Factor
Nifer o ystafelloedd		Number of rooms
Nifer o bobl		Number of occupants
Blwyddyn adeiladwyd		Year built
Ffactor Ysbrydion a llên gwerin		Spooks and folklore factor

FFAITH HWYL

Adeiladwyd Castell Sain Ffagan, sef plas Elisabethaidd, ar adfeilion castell Mwnt a Beili Normanaidd.

FUN FACT

Elizabethan manor St Fagans Castle was built on the ruins of a Norman Motte and Bailey castle

LLWYN-YR-EOS FARMHOUSE AND YARD

FFERMDY AC IARD LLWYN-YR-EOS

Ffactor Cwtsh		Cwtsh Factor
Nifer o ystafelloedd		Number of rooms
Nifer o bobl		Number of occupants
Blwyddyn adeiladwyd		Year built
Ffactor Ysbrydion a llên gwerin		Spooks and folklore factor

FFAITH HWYL

Mae fferm Llwyn-yr-Eos yn dal i sefyll yn ei lleoliad gwreiddiol, lle mae wedi bod yn fferm weithredol ers 1820.

FUN FACT

Llwyn-yr-Eos farm still stands in it's original spot, where it has been a working farm since 1820

LLAINFADYN COTTAGE AND CAE ADDA BYRE

BWTHYN LLAINFADYN A BEUDY CAE ADDA

Ffactor Cwtsh		Cwtsh Factor
Nifer o ystafelloedd		Number of rooms
Nifer o bobl		Number of occupants
Blwyddyn adeiladwyd		Year built
Ffactor Ysbrydion a llên gwerin		Spooks and folklore factor

FFAITH HWYL
Adeiladwyd Llainfadyn ym 1762, mae'r dyddiad wedi'i gerfio ar ochr dde lintel y lle tân.

FUN FACT
Llainfadyn was built in 1762, the date is carved on the right hand side of the fireplace lintel.

FFERMDY KENNIXTON

Ffactor Cwtsh		Cwtsh Factor
Nifer o ystafelloedd		Number of rooms
Nifer o bobl		Number of occupants
Blwyddyn adeiladwyd		Year built
Ffactor Ysbrydion a llên gwerin		Spooks and folklore factor

FFAITH HWYL

Yng nghefn y tŷ mae corlan gwyddau. Byddai'r gwydd wedi rhybuddio'r teulu am ymwelwyr yn agosáu, yn union fel ci gwarchod.

FUN FACT

At the back of the house there is a goose pen. The goose would have warned the family of approaching visitors, just like a guard dog

HENDRE'R -YWYDD-UCHAF FARMHOUSE

FFERMDY HENDRE'R-YWYDD UCHAF

Ffactor Cwtsh		Cwtsh Factor
Nifer o ystafelloedd		Number of rooms
Nifer o bobl		Number of occupants
Blwyddyn adeiladwyd		Year built
Ffactor Ysbrydion a llên gwerin		Spooks and folklore factor

FFAITH HWYL

Defnyddiwyd dau fae isaf y fferm ganoloesol hon i gartrefu anifeiliaid

FUN FACT

The lower two bays of this medieval farmstead were used to house livestock

AMGUEDDFA
CYMRU

GARREG FAWR FARMHOUSE

FFERMDY GARREG FAWR

Ffactor Cwtsh		Cwtsh Factor
Nifer o ystafelloedd		Number of rooms
Nifer o bobl		Number of occupants
Blwyddyn adeiladwyd		Year built
Ffactor Ysbrydion a llên gwerin		Spooks and folklore factor

FFAITH HWYL

Adeiladwyd Garreg Fawr ('y graig fawr', a enwyd ar ôl brigiad y tu ôl i'r tŷ) ym 1544

FUN FACT

Garreg Fawr ('the great rock', named after an outcrop behind the house) was built in 1544

TERAS RHYD-Y-CAR 1

Ffactor Cwtsh		Cwtsh Factor
Nifer o ystafelloedd		Number of rooms
Nifer o bobl		Number of occupants
Blwyddyn adeiladwyd		Year built
Ffactor Ysbrydion a llên gwerin		Spooks and folklore factor

FFAITH HWYL

Mae'r tŷ hwn yn dangos bywyd yn y teras ym 1805

FUN FACT

This house shows life in the terrace in 1805

TERAS RHYD-Y-CAR 2

Ffactor Cwtsh		Cwtsh Factor
Nifer o ystafelloedd		Number of rooms
Nifer o bobl		Number of occupants
Blwyddyn adeiladwyd		Year built
Ffactor Ysbrydion a llên gwerin		Spooks and folklore factor

FFAITH HWYL

Mae'r ty hwn yn ddangos bywyd yn y teras ym 1855

FUN FACT

This house shows life in the terrace in 1855

TERAS RHYD-Y-CAR 3

Ffactor Cwtsh		Cwtsh Factor
Nifer o ystafelloedd		Number of rooms
Nifer o bobl		Number of occupants
Blwyddyn adeiladwyd		Year built
Ffactor Ysbrydion a llên gwerin		Spooks and folklore factor

FFAITH HWYL

Mae'r tŷ hwn yn dangos bywyd yn y teras ym 1895

FUN FACT

This house shows life in the terrace in 1895

TERAS RHYD-Y-CAR 4

Ffactor Cwtsh		Cwtsh Factor
Nifer o ystafelloedd		Number of rooms
Nifer o bobl		Number of occupants
Blwyddyn adeiladwyd		Year built
Ffactor Ysbrydion a llên gwerin		Spooks and folklore factor

FFAITH HWYL

Mae'r tŷ hwn yn dangos bywyd yn y teras ym 1925

FUN FACT

This house shows life in the terrace in 1925

RHYD-Y-CAR TERRACE 5

TERAS RHYD-Y-CAR 5

Ffactor Cwtsh		Cwtsh Factor
Nifer o ystafelloedd		Number of rooms
Nifer o bobl		Number of occupants
Blwyddyn adeiladwyd		Year built
Ffactor Ysbrydion a llên gwerin		Spooks and folklore factor

FFAITH HWYL

Mae'r tŷ hwn yn dangos bywyd yn y teras ym 1955

FUN FACT

This house shows life in the terrace in 1955

TERAS RHYD-Y-CAR 6

Ffactor Cwtsh		Cwtsh Factor
Nifer o ystafelloedd		Number of rooms
Nifer o bobl		Number of occupants
Blwyddyn adeiladwyd		Year built
Ffactor Ysbrydion a llên gwerin		Spooks and folklore factor

FFAITH HWYL

Mae'r tŷ hwn yn dangos bywyd yn y teras ym 1985

FUN FACT

This house shows life in the terrace in 1985